

به نام یزدان پاک

گنزیده سوال ها به همراه پرسش و پاسخ نکته های بسیار مهم

جغرافیای سیاسی

تهیه کنندگان

گروه مولفین

فهرست مطالب

پیش گفتار.....	۵
گزیده سوال های بسیار مهم و اساسی جغرافیای سیاسی.....	۷
پاسخ نامه گزیده سوال های بسیار مهم و اساسی جغرافیای سیاسی.....	۵۹
پرسش و پاسخ نکته های بسیار مهم و اساسی نظریه های جغرافیای سیاسی.....	۱۳۸
پرسش و پاسخ نکته های بسیار مهم و اساسی جغرافیای سیاسی ایران.....	۱۶۰
پرسش و پاسخ نکته های بسیار مهم و اساسی ژئوپلیتیک.....	۱۷۱
منابع.....	۱۹۷

گزیده سوال‌های بسیار مهم و اساسی جغرافیای سیاسی

جغرافیای سیاسی

۱. نقش تعداد صرف جمعیت در قدرت یک کشور از چه نظر مهم است؟
(۱) تقویت پیوندهای ملی (۲) نظامی و سیاسی (۳) اقتصادی (۴) سیاسی
(پغرافیا ۷۷)
۲. منظور از کشور چندملیتی ناهمسطح چیست؟
(۱) امکان جدایی و کسب استقلال توسط گروه اقلیت کم است.
(۲) تفاوت‌های موجود در سطح زندگی ناشی از تفاوت‌های زبانی است.
(۳) تفاوت‌های فرهنگی و قومی با نابرابری‌های اقتصادی همراه است.
(۴) میان اقلیت‌های نژادی و زبانی تفاوت اقتصادی وجود ندارد.
(پغرافیا ۷۷)
۳. داشتن سرزمینی به شکل هندسی - یعنی نزدیک به دایره یا مستطیل - چه امتیاز بالقوه‌ای برای دولت دارد؟
(۱) تاسیس یک شبکه ارتباطی منظم و کارآمد را ممکن می‌سازد.
(۲) از سلطه و نفوذ کشورهای همسایه به دور می‌ماند.
(۳) فاقد اراضی وسیع غیرقابل کشت و خالی از سکنه می‌شود.
(۴) دارای تنوع آب و هوایی و اقلیمی بیشتری است.
(پغرافیا ۷۷)
۴. کدام یک از گروه‌های زیر شکل‌های مختلف سرزمین دولت است؟
(۱) اشتغال، توسعه اراضی، مرور زمان، واگذاری
(۲) حایل، بدون ساحل، ترانزیت، محصور در خشکی
(۳) فشرده، طولیل، دنباله‌دار، پاره پاره
(۴) ملی، دومیلتی، چندملیتی، غیرملی
(پغرافیا ۷۷)
۵. در صورتی مکان یک گروه اقلیت برای حکومت مرکزی مساله‌ساز است که آنها
(۱) در سراسر سرزمین دولت پراکنده باشند.
(۲) در منطقه پیرامونی کشور به صورت مجتمع ساکن باشند.
(۳) در سازگاری کامل با حکومت مرکزی باشند.
(۴) نزدیک هسته سیاسی به صورت مجتمع ساکن باشند.
(پغرافیا ۷۷)
۶. کشوری که از چند گروه قومی متفاوت تشکیل شده باشد و هیچ یک از آنها بیش از ۶۰ درصد جمعیت کل کشور را تشکیل ندهد، چه نامیده می‌شود؟
(۱) دولت کثرت‌گرا (۲) دولت سرزمین (۳) کشور ملی (۴) کشور چندملیتی
(پغرافیا ۷۷)
۷. کشور ملی کشوری است که
(۱) در آن حرکت از یک طبقه اجتماعی به طبقه دیگر مجاز باشد.
(۲) دولتمردان آن ملی‌گرا باشند.
(۳) مرزهایش با پراکندگی جغرافیایی افراد ملت تطبیق کند.
(۴) توزیع و پراکندگی جمعیت آن متعادل باشد.
(پغرافیا ۷۷)
۸. مهم‌ترین مشخصه کشور حایل چیست؟
(۱) جمعیت اندک (۲) موقعیت میان دو قدرت رقیب
(۳) موقعیت در کنار تنگه استراتژیک (۴) محاط بودن در خشکی
(پغرافیا ۷۷)
۹. خواست ملی برای راه‌یابی به دریا از ویژگی چه نوع کشورهایی است؟
(۱) پاره پاره (۲) فشرده (۳) محصور در خشکی (۴) محیطی
(پغرافیا ۷۷)
۱۰. ویژگی مهمی که دولت سرزمینی را از دیگر واحدهای سیاسی متمایز می‌سازد، چیست؟
(۱) اقتصاد (۲) حاکمیت (۳) حکومت (۴) سرزمین
(پغرافیا ۷۷)
۱۱. نقشه سیاسی جهان امروز، شامل چه واحدهایی است؟
(۱) دولت‌های مستقل و قلمروهای وابسته (۲) دولت - شهرها و برخی کشورهای غیرمستقل
(۳) تعدادی قبایل - طوایف و قلمروهای ویژه آنها (۴) یکی دو امپراطوری بزرگ و تعدادی دولت ملی
(پغرافیا ۷۷)

۱۲. معاهده صلح وستفالی از نظر جغرافیای سیاسی حایز چه اهمیتی است؟
 (۱) با پایان دادن به اختلافات قومی، موجب افزایش تعداد دولت‌ها در اروپا شد.
 (۲) به جنگ‌های سی ساله مذهبی پایان داد و با این کار امپراطوری واتیکان تقویت گردید.
 (۳) دولت سرزمینی جای خود را به فرمانروایی فردی (امپراطوری) داد.
 (۴) موجب تقویت دولت‌های در حال ظهور و پیدایش دولت به شکل امروزی گردید.
 (مغرافیا ۷۷)
۱۳. بنیان‌گذاری جغرافیای سیاسی نظام‌یافته به چه کسی و در چه سالی منتسب است؟
 (۱) فردریش راتزل - ۱۸۹۷ (۲) ژان گاتمن - ۱۹۵۲ (۳) ریچارد هارتشورن - ۱۹۵۰ (۴) هالفورد مکیندر - ۱۹۰۴
 (مغرافیا ۷۷)
۱۴. مهم‌ترین حق دولت ساحلی در منطقه انحصاری اقتصادی چه حقی است؟
 (۱) حق عبور بی‌ضرر (۲) حق انحصاری بازرسی و مهار کشتی‌ها
 (۳) حق انحصاری ماهی‌گیری (۴) حق انحصاری کشتی‌رانی
 (مغرافیا ۷۷)
۱۵. آخرین مرحله در فرایند تکامل خط مرز کدام است؟
 (۱) تفاهم نهایی دولت‌ها درباره ادعای ارضی آنها (۲) علامت‌گذاری روی زمین به منظور تعیین محل دقیق مرز
 (۳) نقشه‌برداری محلی و تکامل موضع مرز از نظر ناهمواری‌ها (۴) نگهبانی و بازرسی منظم از مرز به منظور تامین کارایی آن
 (مغرافیا ۷۷)
۱۶. تهاجم عراق به کویت در جنگ معروف به خلیج فارس ناشی از اختلاف
 (۱) ارضی بر سر جزیره فیلکه و مرز دریایی بود. (۲) بر سر دستیابی بیشتر به خلیج فارس بود.
 (۳) مرزی بر سر جزیره بوبیان بود. (۴) مرزی در منطقه نفتی رومیله بود.
 (مغرافیا ۷۷)
۱۷. علت اختلاف دولت لیبی با دولت آمریکا در مورد خلیج سیرت کدام است؟
 (۱) لیبی بر اساس ضابطه تاریخی حاکمیت بر این خلیج را دارد که مورد قبول آمریکا نیست.
 (۲) آمریکا ادعای تاریخی بر این خلیج را دارد.
 (۳) آمریکا به اجرای مانور در آب‌های آزاد این خلیج می‌پردازد.
 (۴) لیبی به علت موقعیت استراتژیکی آن را تصرف کرده است.
 (مغرافیا ۷۷)
۱۸. کدام کشور خط مبدأ ادعایی ما را به منظور افراز فلات قاره خلیج فارس قبول کرده است؟
 (۱) بحرین (۲) عربستان سعودی (۳) قطر (۴) کویت
 (مغرافیا ۷۷)
۱۹. آب‌های تاریخی به چه آب‌هایی اطلاق می‌شود؟
 (۱) به منطقه‌ای که پیش از خط مبدأ ساحلی قرار دارد.
 (۲) به آب‌های ساحلی که در گذشته تحت حاکمیت دولت ساحلی بوده، ولی امروز نیست.
 (۳) به آب‌های منطقه مجاور که تحت نظارت دولت ساحلی است.
 (۴) آب‌هایی که برای مدت طولانی و به طور متمرکز مورد استفاده یک دولت ساحلی قرار گرفته باشد، بدون اینکه مورد ادعای دولتی دیگر باشد.
 (مغرافیا ۷۷)
۲۰. نقشه سیاسی خاورمیانه عربی از چه زمانی شکل گرفت؟
 (۱) با اعلامیه بالفور در سال ۱۹۱۷ (۲) با تجزیه امپراتوری عثمانی بعد از جنگ جهانی اول
 (۳) کنگره وین در سال ۱۸۱۵ (۴) بعد از جنگ جهانی دوم
 (مغرافیا ۷۸)
۲۱. دولت‌ها پس از به وجود آمدن، برای استمرار وجود به چه چیزی نیاز دارند؟
 (۱) هماهنگی و همسویی ملی (۲) اقتصاد سازمان‌یافته (۳) قانون (۴) جمعیت متوازن
 (مغرافیا ۷۸)
۲۲. عبور ترانزیت در تنگه‌های بین‌المللی به کدام مفهوم است؟
 (۱) دولت ساحلی مجاز است عبور بی‌ضرر را به طور موقت به تعلیق درآورد.
 (۲) زیردریایی‌ها می‌توانند بدون اینکه بر سطح بیایند به راه خود ادامه دهند.
 (۳) کشتی‌های خارجی فقط حق عبور بی‌ضرر دارند. (۴) کشتی‌های جنگی خارجی ملزم به کسب اجازه قبلی هستند.
 (مغرافیا ۷۸)
۲۳. روند کنونی در روابط بین دولت‌ها حاکی از آن است که مرزها
 (۱) اهمیت سابق را ندارند و یکی بعد از دیگری برداشته می‌شوند.
 (۲) به عنوان موانع تجاری و مسافرتی، کم‌اهمیت تر از سابق می‌شوند.
 (۳) موجب زوال شهرها و دهات مجاور خود می‌شوند.
 (۴) نقش خود را به عنوان تعیین‌کننده وسعت اختیار دولت‌ها از دست می‌دهند.
 (مغرافیا ۷۸)
۲۴. علت وجود بیش از یک پایتخت در برخی از کشورها کدام است؟
 (۱) احساس عدم امنیت از جانب همسایه قدرتمند (۲) نیاز به سرزمینی مستقل از قلمروهای ایالتی
 (۳) صرف بخش اعظم بودجه عمرانی دولت به هزینه شهرستان‌ها (۴) وجود اقوام و گروه‌های مختلف نژادی - فرهنگی قدرتمند

۲۵. دو کشوری که شکل سرزمینی آنها پاره پاره است، کدامند؟
(۱) آمریکا، اندونزی (۲) بلغارستان، اسپانیا (۳) سوئیس، کانادا (۴) مجارستان، بریتانیا
(پغرافیا ۷۸)
۲۶. اصطلاح منطقه هسته‌ای (محوری) به بخش‌هایی از سرزمین دولت اطلاق می‌شود که
(۱) فعالیت‌های اقتصادی در آن مزیتی بر سایر نقاط ندارد.
(۲) محل تمرکز احساسات ملی‌گرایانه، سنت‌ها و علایم ملی است.
(۳) در تحولات تاریخی و فراز و نشیب‌های کشور نقش اساسی برعهده داشته باشد.
(۴) به دلیل سلطه سیاسی، احساسات شدید ملی‌گرایانه یا رهبری استراتژی بر سایر مناطق برتری داشته باشد.
(پغرافیا ۷۸)
۲۷. کشورهایی که متشکل از دو گروه قومی مشخص باشند که روی هم بیش از ۶۵ درصد جمعیت کشور را تشکیل دهند، چه نامیده می‌شوند؟
(۱) دولت ملی (۲) دولت سرزمینی (۳) کشور دوملیتی (۴) کشور چندملیتی
(پغرافیا ۷۸)
۲۸. فروپاشی و تجزیه اتحاد شوروی سابق و تجزیه یوگسلاوی به کشورهای مستقل جدید، نشان‌دهنده چه روندی است؟
(۱) ظهور دولت‌های مستقل و غیرملی در نقشه سیاسی جهان
(۲) ظهور دوباره قبیله‌ها و دولت - شهرها
(۳) نقش سازمان‌های غیردولتی (NGO) در رویارویی با کشورها
(۴) نقش فزاینده ناسیونالیسم و قوم‌گرایی در ایجاد کشورهای مستقل امروزی
(پغرافیا ۷۸)
۲۹. برای این که بتوان گروه‌های مختلف مردم یک کشور را یک ملت نامید، باید همه
(۱) دین و زبان مشترک داشته باشند.
(۲) علی‌رغم تفاوت‌ها، احساس همبستگی ملی نمایند.
(۳) از نژاد واحد باشند.
(۴) زیر لوای حکومت واحد باشند.
(پغرافیا ۷۸)
۳۰. «کشور معبر» در جغرافیای سیاسی به کشوری گفته می‌شود که
(۱) شکل دنباله‌دار دارد.
(۲) دو کشور کوهستانی را به هم متصل می‌سازد.
(۳) حایل میان یک کشور محصور در خشکی و دریا باشد.
(۴) حایل دو کشور متخاصم قرار گرفته است.
(پغرافیا ۷۸)
۳۱. کدام موارد شامل مقاطع مهم زمانی است که طی آن در نقشه سیاسی جهان تغییرات عمده صورت گرفت؟
(۱) انقلاب سوسیالیستی روسیه، انقلاب صنعتی انگلستان، انقلاب کبیر فرانسه (۲) کشف قاره آمریکا، انقلاب کبیر فرانسه، کشف دماغه امیدنیک
(۳) کنگره وین، کنفرانس تهران، پیمان ورشو (۴) معاهده وستفالی، کنگره وین، معاهده صلح ورسای
(پغرافیا ۷۸)
۳۲. مستعمره، تحت‌الحمایه، تحت سرپرستی و سرزمین امانتی چه نوع واحدهای سیاسی هستند؟
(۱) قلمروهای غیرمستقل (۲) کشورهای فاقد حکومت
(۳) واحدهای سیاسی فاقد سازمان‌دهی (۴) واحدهای سیاسی کم‌وسعت
(پغرافیا ۷۸)
۳۳. «دولت سرزمینی» به عنوان یک واحد سیاسی معادل کدام واژه است؟
(۱) بنادر و مناطق آزاد (۲) سرزمین امانتی (۳) کشور مستقل (۴) منطقه بی‌طرف
(پغرافیا ۷۸)
۳۴. کدام دسته از صفات زیر مشخصات «دولت» (کشور مستقل) است؟
(۱) جمعیت، شناسایی، شبکه ارتباطات، اقتصاد (۲) سرزمین، جمعیت، حاکمیت
(۳) سرزمین، قلمرو، جمعیت، حکومت (۴) قوه مجریه، قوه قضاییه، قوه مقننه، قوای نظامی
(پغرافیا ۷۸)
۳۵. کدام یک از کانون‌های تمدن باستانی از نظر جغرافیای سیاسی، بیشترین تأثیر را در جهان برجا گذاشت؟
(۱) آمریکای مرکزی (۲) بین‌النهرین (۳) دره نیل در مصر (۴) یونان و روم
(پغرافیا ۷۸)
۳۶. خاستگاه دولت مدرن (کشور به معنی امروزی) کجاست؟
(۱) آمریکای شمالی (۲) اسپانیا و پرتغال (۳) انگلیس و فرانسه (۴) روسیه و لهستان
(پغرافیا ۷۸)
۳۷. چرا جغرافی‌دانان معتقدند فدرالیسم، جغرافیایی‌ترین رژیم در میان نظام‌های سیاسی است؟ چون
(۱) بر اساس تفاوت‌های ناحیه‌ای بنا شده و اجزای ترکیبی کشور را به رسمیت می‌شناسد.
(۲) به کار یکپارچه کردن و یکسان‌سازی اقوام می‌پردازد.
(۳) سعی در غیرقانونی شناختن هویت ناحیه‌ای دارد.
(۴) قدرت را میان حکومت مرکزی و ایالات تقسیم می‌کند.
(پغرافیا ۷۸)
۳۸. کدام مورد بهترین نمونه یک دولت ناحیه‌ای است؟
(۱) اسکاتلند (۲) ترکیه (۳) بریتانیا (۴) فرانسه

۱. گزینه ۲)
در ارزیابی قدرت دولت‌ها فرض بر این است که در وضعیت مساوی، دولتی که دارای جمعیت بیشتر است، قدرتمندتر از دولتی است که جمعیت کمتری دارد. جمعیت بیشتر از نظر نظامی و سیاسی اهمیت دارد. (منبع ۶۱، ص ۱۲۸)
(پاسخ پغرافیا ۷۷)
۲. گزینه ۳)
در شمار کشورهای که اقلیت نژادی، مذهبی و زبانی دارند، می‌توان کشورهایی را نام برد که در آنها تفاوت‌های فرهنگی و قومی به علت اختلاف سطح زندگی و وضع اقتصادی بیشتر نمایان می‌شود. این قبیل کشورها را کشورهای چندملیتی ناهمسطح می‌خوانند. بهترین مثال کشورهای چندملیتی ناهمسطح، اکوادور است. (منبع ۶۱، ص ۱۳۸)
(پاسخ پغرافیا ۷۷)
۳. گزینه ۱)
شکل جمع و جور (فشرده) برای کشورها دارای فوایدی است: ۱- مرزها با حداقل طول، همه سرزمین‌های کشور را محصور می‌کنند. ۲- اگر موانع فیزیکی شدید وجود نداشته باشد، امکان تاسیس شبکه ارتباطی منظم با کارایی زیاد که بخش‌های گوناگون کشور را به هم پیوند می‌دهد، بیش از سایر کشورهاست. ۳- با وجود این شبکه منظم ارتباطی، دولت می‌تواند بر کشور نظارت موثر داشته باشد. (منبع ۶۱، ص ۱۰۷)
(پاسخ پغرافیا ۷۷)
۴. گزینه ۳)
یکی از ویژگی‌های کالبدی دولت، شکل سرزمین است که می‌تواند بر کارکرد روابط بین‌الملل آن تاثیر داشته باشد. هر دولت به دلیل اینکه یک واحد سرزمینی است، دارای شکل خاصی است که با دیگر کشورها تفاوت دارد. از این نظر دولت‌ها به انواع مختلف جمع و جور (فشرده)، طولی، دنباله‌دار و پاره پاره دیده می‌شوند. (منبع ۶۱، ص ۱۰۷)
(پاسخ پغرافیا ۷۷)
۵. گزینه ۲)
برحسب اینکه گروه اقلیت به صورت متمرکز در یک ناحیه سکونت داشته یا در سراسر سرزمین پراکنده باشد یا در منطقه پیرامونی کشور مجتمع بوده یا نزدیک هسته سیاسی دولت متمرکز باشد، پیامدهای متفاوتی به وجود می‌آید. اغلب زمانی که در مناطق پیرامونی کشور، گروه اقلیتی به صورت مجتمع ساکن باشند، برای حکومت مرکزی مساله‌ساز می‌شوند. (منبع ۶۱، ص ۱۳۶)
۶. گزینه ۴)
کشورهایی که از گروه‌های قومی متعددی تشکیل شده‌اند و هیچ‌کدام از آنها، بیش از ۶۰ درصد جمعیت را تشکیل نمی‌دهند، به دولت‌های چندملیتی موسومند. همچنین دولت‌هایی که در آنها یک گروه قومی حدود نیمی از جمعیت را دربر گرفته باشد (مانند سودان، فیلیپین و قرقیزستان)، به دولت‌های غیرملی معروفند. (منبع ۶۱، ص ۱۳۱)
(پاسخ پغرافیا ۷۷)
۷. گزینه ۳)
دولت (کشور) ملی، دولتی است که مرزهایش با پراکندگی افراد ملت تطبیق می‌کند، اما در واقع کشورهایی که دارای چنین موقعیتی هستند، بسیار معدود است. ژاپن و ایسلند بهترین نمونه کشورهای ملی هستند. (منبع ۶۱، ص ۱۲۹)
(پاسخ پغرافیا ۷۷)
۸. گزینه ۲)
کشورهای ضعیفی که اغلب به منظور جلوگیری از اصطکاک و کشمکش بین دو کشور قوی به وجود آمده‌اند، حایل می‌نامند. برای مثال، بولیوی، پاراگوئه و اروگوئه نقش جداسازی میان برزیل و آرژانتین را برعهده داشتند و لهستان و بالکان، نقش حائل میان روسیه و آلمان دارند. (منبع ۶۱، ص ۱۲۵)
(پاسخ پغرافیا ۷۷)
۹. گزینه ۳)
خواست ملی برای رسیدن به دریا، از ویژگی‌های دولت‌های وسیع داخلی اروپا و کشورهایی، مانند بولیوی برای رسیدن به دریا بوده است و چنین وضعی در خصوص حبشه (اتیوپی)، قبل از دستیابی به اریتره وجود داشت و هنوز هم در خصوص افغانستان صدق می‌کند. در بین کشورهای محصور در خشکی، احساس خفگی جغرافیایی وجود دارد. (منبع ۶۱، ص ۱۱۸)
(پاسخ پغرافیا ۷۷)
۱۰. گزینه ۲)
مهم‌ترین وجه تمایز دولت از سایر واحدهای سیاسی، حاکمیت است. حاکمیت در مفهوم خارجی آن، به قدرت مطلقه دولت و اینکه هیچ قدرتی را برتر نمی‌شناسد، اشاره دارد. به بیان دیگر، استقلال و آزاد بودن از نظارت مستقیم یک قدرت خارجی، ویژگی ذاتی دولت است. (منبع ۶۱، ص ۵۳)
(پاسخ پغرافیا ۷۷)
۱۱. گزینه ۱)
نقشه سیاسی جهان امروز، شامل دولت‌های مستقل و قلمروهای وابسته است. نقشه سیاسی جهان از یکصد و هشتاد و نه دولت مستقل (تا تاریخ ۱۳۷۲ هـ. ۱۹۹۳ م.) و پنجاه واحد سیاسی غیرمستقل و قاره قطب جنوب که هنوز وضع مشخصی ندارد، تشکیل شده است. (منبع ۶۱، ص ۴۰)
۱۲. گزینه ۴)
معاهده وستفالی در سال ۱۶۴۸ که در پایان جنگ‌های سی‌ساله مذهبی میان قدرت‌های اروپایی، یعنی انگلستان، فرانسه، اسپانیا، آلمان، اتریش و هلند به امضا رسید، از دو جهت حایز اهمیت است: اول آنکه با به رسمیت رسیدن حکومت سرزمینی، برای اولین بار سرزمین اساس نظام سلسله-مراتب قدرت را در اروپا تشکیل داد و مردم حاکمیت خود را از شخص امپراتور به حکومت سرزمینی منتقل کردند و دوم آنکه با شناسایی رسمی استقلال ۳۵۵ ایالت آلمان، اساس سرزمینی نظام بین‌الملل ریخته شد و اولین نقشه سیاسی جهان به وجود آمد. (منبع ۶۱، ص ۳۸)
(پاسخ پغرافیا ۷۷)

۱۳. گزینه ۱)
(منبع ۶۱، ص ۸ و مولفین)
(پاسخ پغرافیا ۷۷)
۱۴. گزینه ۳)
(منبع ۶۱، ص ۲۲۱)
(پاسخ پغرافیا ۷۷)
۱۵. گزینه ۲)
مراحل مختلف تعیین خطوط مرزی عبارتند از: ۱- تفاهم بر سر مکان تقریبی مرز ۲- تحدید حدود ۳- علامت‌گذاری روی زمین. مرحله علامت‌گذاری به این معنی است که خط مرزی از پیش تحدید حدود شده، روی زمین پیاده و علامت‌گذاری می‌شود. این مرحله آخرین مرحله تعیین مرز است.
(منبع ۶۱، ص ۱۶۸)
(پاسخ پغرافیا ۷۷)
۱۶. گزینه ۲)
یکی از مشکلات اساسی عراق از حیث اقتصادی و ارتباطی و نظامی و استراتژیک، مساله دسترسی محدود به آب‌های خلیج فارس است. تهاجم دولت عراق به ایران در ۱۹۸۰ و کویت در ۱۹۹۰ تجلی تاثیر این مشکل در استراتژی عراق است. (خلیج فارس و نقش استراتژیک تنگه هرمز، حافظ‌نیا، ص ۲۵۷)
(پاسخ پغرافیا ۷۷)
۱۷. گزینه ۳)
برخی خلیج‌های عریض ممکن است از نظر تاریخی مورد ادعای دولت‌ها باشند. برای مثال، گرچه عرض دهانه خلیج سیرت (سیدرا) حدود ۳۰۰ مایل دریایی است، دولت لیبی بر اساس ضابطه تاریخی، ادعای حاکمیت بر آن دارد. این ادعا مورد قبول دولت آمریکا قرار نگرفت و به همین دلیل در سال ۱۹۸۱ نیروی دریایی آمریکا حق اجرای مانور در آب‌های آزاد این خلیج را به خود اختصاص داد. در نتیجه، مانور در داخل خط مبدأ ادعایی لیبی انجام گرفت و دو هواپیمای لیبیایی که به مقابله با آن برخاسته بودند، منهدم شدند. (منبع ۵۰، ص ۱۸۲)
(پاسخ پغرافیا ۷۷)
۱۸. گزینه ۳)
در تعیین مرز دریایی ایران و قطر مشکلی پیش نیامده و مورد توافق طرفین بوده است. در تعیین خط مرزی فلات قاره ایران و قطر در سال ۱۳۸۴، با اینکه جزیره‌های کیش، لاوان و هندورابی در آب‌های پشت خط مبدأ ایران قرار دارند، دولت ایران آنها را نادیده گرفت و خط منصف بر مبنای ساحل به ساحل تعیین شد. (منبع ۶۱، ص ۲۰۳)
(پاسخ پغرافیا ۷۷)
۱۹. گزینه ۴)
آب‌های تاریخی به آب‌هایی اطلاق می‌شود که برای مدتی طولانی و به طور متمرکز مورد استفاده یک دولت ساحلی قرار گرفته باشد، بدون اینکه مورد ادعای دولتی دیگر باشد. (منبع ۶۱، ص ۱۸۷)
(پاسخ پغرافیا ۷۷)
۲۰. گزینه ۲)
نقشه سیاسی خاورمیانه عربی با تجزیه امپراطوری عثمانی بعد از جنگ جهانی اول و تولد کشورهای نوپیدای عربی شکل گرفته است. (پاسخ پغرافیا ۷۷)
۲۱. گزینه ۱)
دولت‌ها پس از به وجود آمدن، برای ادامه حیات خود به هماهنگی و همسویی ملی نیازمندند و این امر در صورتی تحقق می‌یابد که دولت با علت وجودی یا اندیشه سیاسی خود، تابعیت مردم نواحی مختلف کشور را- حتی آنها که وجوه مشترک ندارند- جذب کند و هویتی ملی را به وجود آورد. (منبع ۶۱، ص ۹۳)
(پاسخ پغرافیا ۷۸)
۲۲. گزینه ۳)
طبق مقررات کنوانسیون ۱۹۵۸، حق عبور از تنگه‌ها اصولاً منوط به این است که آب‌های تنگه‌ها، جزء دریای آزاد یا بخشی از دریای سرزمینی محسوب شوند. اگر تنگه یک بخش از دریای آزاد را به بخش دیگر متصل کند، بالطبع عبور از آن برای کشتی‌های خارجی آزاد است و تحت کنترل یا صلاحیت دول ساحلی نیست، ولی اگر آب‌های تنگه در داخل دریای سرزمینی یک یا چند دولت باشد، کشتی‌های خارجی فقط حق عبور بی‌ضرر را دارند. نظام عبور ترانزیت (عبور بی‌مانع و رادع) به تنگه‌هایی اطلاق می‌شود که مورد استفاده کشتی‌رانی بین‌المللی قرار گیرد. (منبع ۶۱، ص ۲۰۹)
(پاسخ پغرافیا ۷۸)
۲۳. گزینه ۱)
روند کنونی در روابط بین دولت‌ها، حاکی از آن است که مرزها اهمیت سابق را ندارند و یکی پس از دیگری برداشته می‌شوند. این وضعیت در کشورهای اروپای متحد به چشم می‌خورد. (منبع ۶۱، ص ۱۶۶)
(پاسخ پغرافیا ۷۸)
۲۴. گزینه ۳)
پایتخت‌های منقسم، شامل نمونه‌های نادری است که در آنها نقش پایتخت میان دو یا چند شهر تقسیم شده‌اند. علت این سیستم اداری، صرف بخش اعظم بودجه عمرانی دولت به هزینه شهرستانهاست. نمونه این کشورها، بولیوی و آفریقای جنوبی است. در آفریقای جنوبی، قوه مجریه در پروتوریا و قوه مقننه در شهر کیپ تاون مستقر است. (منبع ۶۱، ص ۱۴۵)
(پاسخ پغرافیا ۷۸)

۲۵. گزینه ۱)

برخی از کشورها دارای بخش‌های انفرادی و مجزایی هستند که به وسیله آب‌های بین‌المللی یا خاک کشور دیگر از یکدیگر جدا شده‌اند. این کشورها را اصطلاحاً پاره پاره می‌نامند. از جمله کشورهای پاره پاره می‌توان به اندونزی، مالزی، فیلیپین، ژاپن، ایتالیا و... اشاره کرد. در این زمینه اندونزی از چندین جزیره تشکیل شده که مهم‌ترین آنها، جاوه (مرکز حکومت)، سوماترا، سلب است. کشور آمریکا نیز در آمریکای شمالی دارای بخش جداافتاده آلاسکا است که به وسیله خاک کانادا از این کشور جدا شده است. (منبع ۶۱، ص ۱۱۱) (پاسخ جغرافیا ۷۸)

۲۶. گزینه ۴)

(منبع ۶۱، ص ۱۳۹) (پاسخ جغرافیا ۷۸)

۲۷. گزینه ۳)

دولت‌هایی مثل بلژیک، پرو و فیجی که دارای دو گروه قومی مشخص هستند و این دو گروه مجموعاً بیش از ۶۵ درصد جمعیت را تشکیل می‌دهند، به دولت‌های دولتی معروفند. (منبع ۶۱، ص ۱۳۱)

۲۸. گزینه ۴)

نقشه سیاسی جهان دایماً در حال تغییر است و این تغییرات ریشه در دلایل گوناگون داخلی یا خارجی دارد. فروپاشی و تجزیه اتحاد شوروی سابق و تجزیه یوگسلاوی به کشورهای مستقل جدید نشان‌دهنده نقش فزاینده ناسیونالیسم و قوم‌گرایی در ایجاد کشورهای مستقل امروزی است. (منبع ۶۱، ص ۶۴) (پاسخ جغرافیا ۷۸)

۲۹. گزینه ۲)

دولت‌ها (کشورها) پس از به وجود آمدن، برای ادامه حیات خود به هماهنگی و همسویی ملی نیازمندند و این امر در صورتی تحقق می‌یابد که دولت با علت وجودی یا اندیشه سیاسی خود، تابعیت مردم نواحی مختلف کشور را جذب کند و هویتی ملی به وجود آورد. (منبع ۶۱، ص ۹۳) (پاسخ جغرافیا ۷۸)

۳۰. گزینه ۳)

از نظر جغرافیای سیاسی، یکی از پیچیده‌ترین مسایل در روابط بین‌الملل، دسترسی دولت‌های محصور در خشکی به دریا و منابع آن است. اگر دولت معبر (ترانزیت) دارای راه‌های پیشرفته و تسهیلات بندری کافی باشد و رفتاری دوستانه و توأم با همکاری در پیش گیرد، مساله‌ای به وجود نمی‌آید، ولی اغلب مشاهده می‌شود که عبور، مستلزم پرداخت عوارض سنگین است و به دلیل موانع مختلف از سوی دولت معبر، به حالت تعلیق درمی‌آید. (منبع ۶۱، ص ۱۱۵) (پاسخ جغرافیا ۷۸)

۳۱. گزینه ۴)

در پنج مقطع زمانی مهم، تغییرات عمده در نقشه سیاسی جهان صورت گرفته است که عبارتند از: ۱- سال ۱۶۴۸ م. و معاهده وستفالی ۲- سال ۱۸۱۵ م. و کنفرانس وین ۳- سال ۱۹۱۸ م. و معاهده صلح ورسای ۴- سال ۱۹۴۵ م. و منشور سازمان ملل متحد. (منبع ۶۱، ص ۶۵) (پاسخ جغرافیا ۷۸)

۳۲. گزینه ۱)

به واحدهای سیاسی فاقد حاکمیت، کشورهای غیرمستقل می‌گویند. واحدهای سیاسی مستعمره، تحت‌الحمایه، تحت سرپرستی و سرزمین‌های امانتی و... از این قبیل حکومت‌ها به شمار می‌روند. (منبع ۶۱، ص ۵۴) (پاسخ جغرافیا ۷۸)

۳۳. گزینه ۳)

چشم‌انداز جغرافیای سیاسی جهان معاصر، جدیدترین الگوی پیوسته در ترتیبات فضایی- سیاسی است که بیش از ۵۰۰۰ سال در جریان بوده است. دولت سرزمینی (کشور مستقل)، به عنوان مهم‌ترین واحد سیاسی سازمان‌یافته که تشکیل‌دهنده نقشه سیاسی جهان است، پدیده‌ای نسبتاً جدید است که سابقه آن به سه قرن پیش (معاهده وستفالی، ۱۶۴۸ م.) بازمی‌گردد. (منبع ۶۱، ص ۲۱)

۳۴. گزینه ۲)

عناصر بنیادین سازنده دولت به مفهوم یک واحد سیاسی مستقل را چهار رکن: سرزمین، ملت، حکومت و حاکمیت مقتدر تشکیل می‌دهد. این عناصر بیشتر جنبه سیاسی و حقوق بین‌المللی دارد، در حالی که از منظر جغرافیای سیاسی که به مطالعه دولت یا کشور می‌پردازد، علاوه بر این عوامل، عناصر دیگری نیز مورد توجه قرار می‌گیرد. (جغرافیای سیاسی ایران، حافظ‌نیا، ص ۸)

۳۵. گزینه ۳)

با اینکه احتمالاً در زمان‌های بسیار دور بین‌النهرین پیشرفته‌تر از مصر و منطقه سند بود، مصر باستان از نظر جغرافیایی - سیاسی تأثیرات ژرف‌تری بر جهان گذاشت، به طوری که فلسفه سیاسی مصر و فعالیت‌های فراعنه آن، به کشورهای پادشاهی ساوانای آفریقای غربی و بسیاری از دولت‌های قبیله‌ای آفریقای سیاه راه یافت. (منبع ۶۱، ص ۲۸) (پاسخ جغرافیا ۷۸)

۳۶. گزینه ۳)

(مؤلفین) (پاسخ جغرافیا ۷۸)

۳۷. گزینه ۱)

فدرالیسم جغرافیایی‌ترین رژیم در میان نظام‌های سیاسی است، چون بر اساس تفاوت‌های ناحیه‌ای بنا شده است و گرایش‌های اجزای ترکیبی دولت، برای حفظ ویژگی‌های فردی آنها را به رسمیت می‌شناسد. فدراسیون میان تفاوت‌ها و تضادها وحدت ایجاد نمی‌کند، بلکه میان آنها همزیستی برقرار می‌کند. (منبع: ۶۱، ص ۱۵۸)

۳۸. گزینه ۳)

اصطلاح دولت ناحیه‌ای به وسیله «خوان فراندو» محقق اسپانیایی پیشنهاد شده است. در این طبقه‌بندی می‌توان آن گروه از دولت‌های متمرکز را جای داد که بخشی از قدرت سیاسی خود را به نواحی داخلی واگذار کرده‌اند. بهترین مثال این شیوه حکومتی که نقش تعدیل‌کننده در مدیریت سیاسی فضا دارد، پادشاهی متحده بریتانیا است. (منبع: ۶۱، ص ۱۶۲)

۳۹. گزینه ۴)

(منبع: ۶۱، ص ۱۱۰)

۴۰. گزینه ۱)

طبق کنوانسیون سوم حقوق دریاهای سال ۱۹۸۲، دولت‌های ساحلی می‌توانند حداقل ۳ و حداکثر ۱۲ مایل دریایی، دریای سرزمینی داشته باشند. ایران حدود آب‌های خود را در دریای عمان و خلیج فارس، ۱۲ مایل دریایی اعلام کرده است. (منبع: ۶۱، ص ۱۸۴)

۴۱. گزینه ۲)

قرارداد ۱۹۰۷ تحت تاثیر موقعیت ژئوپولیتیکی ویژه ایران برای قدرت‌های جهانی آن روز (انگلستان، فرانسه و روسیه) به منظور ممانعت از گسترش حوزه نفوذ آلمان به حوزه خلیج فارس منعقد شد. قرارداد انگلستان و روسیه در ۱۹۰۷، خلیج فارس را به عنوان حوزه نفوذ بریتانیا به رسمیت شناخت. (منبع: ۶۲، ص ۷۵)

۴۲. گزینه ۱)

نظریه ضرورت دفاع و امنیت در تشکیل اولین دولت‌ها در فلات ایران، ضرورت‌های دفاعی را مهم‌ترین عامل می‌داند؛ به این معنی که در تشکیل دولت‌های ایلام و ماد که اولین دولت‌های ایرانی بودند، عامل دفاع در برابر تهاجم بابلی‌ها، اکدی‌ها، سومری‌ها و سایر طوایف بدوی را عامل مهم می‌داند. (جغرافیای سیاسی ایران، حافظ‌نیا، ص ۲۱۹)

۴۳. گزینه ۳)

شاه اسماعیل برای اولین بار سلسله‌ای ترک‌پایه با خاستگاه درون‌فلاتی و شیعی در ایران تاسیس کرد (۹۰۷ ه. ق) که با توسعه مرزها، دولتی یکپارچه را در ایران به وجود آورد که تا سال ۱۱۴۸ حکومت کرد. این سلسله با رسمی کردن مذهب شیعه در سراسر ایران، به ملت و کشور ایران، هویت شیعی بخشید. (جغرافیای سیاسی ایران، حافظ‌نیا، ص ۲۳۱)

۴۴. گزینه ۴)

در طول تاریخ ایران از آغاز سلسله ماد تاکنون ۳۱ نقطه جغرافیایی، چه در سطح ملی و چه در سطح منطقه‌ای، نقش کانونی داشته‌اند. در جابه‌جایی متعدد پایتخت در ایران عامل دفاعی و امنیت نقش بسیار مهمی به عهده داشته است. عامل امنیت از سه طریق انتخاب کانون نقش داشته است: اول، حفظ موقعیت تهاجمی در مرزهای خطرناک و ناامن در دوران قدرت حکومت‌ها. دوم، حفظ موقعیت دفاعی در برابر تهاجمات خارجی و سوم، نزدیکی به قوم و قبیله برای جلب حمایت در برابر خطر تهاجم اقوام دیگر. (جغرافیای سیاسی ایران، حافظ‌نیا، ص ۲۹۸ و منبع: ۶۱، ص ۱۴۹)

۴۵. گزینه ۱)

دولت‌ها پس از به وجود آمدن، برای ادامه حیات خود، به هماهنگی و هم‌سویی ملی نیازمندند و این امر در صورتی تحقق می‌یابد که دولت با علت وجودی یا اندیشه سیاسی خود، تابعیت مردم نواحی مختلف کشور را جذب کند و هویتی ملی به وجود آورد. (منبع: ۶۱، ص ۹۳) (پاسخ جغرافیا آزاد ۷۹)

۴۶. گزینه ۲)

سرحدات نواحی سیاسی - جغرافیایی بودند که در ماورای قلمرو یکپارچه یک واحد سیاسی قرار داشتند و لزوماً تفکیک‌کننده دولت‌ها نبودند. مناطق سرحدی که طی جنگ‌ها تعیین می‌شدند، در حکم منطقه حایل بودند و مانع تماس و برخورد دو دولت مجاور می‌شدند. در عوض خطوط مرزی از نشانه‌های تفکیک دولت‌های جدید است که با خط باریک و نازکی دو دولت را از هم جدا می‌کند. امروزه خطوط مرزی دارای ارزش حقوقی و بین‌المللی هستند و جامعه بین‌المللی آن را به رسمیت می‌شناسد. (جغرافیای سیاسی ایران، حافظ‌نیا، ص ۳۰۰) (پاسخ جغرافیا آزاد ۷۹)

۴۷. گزینه ۱)

اولین کاربرد مفاهیم سرحداری و مرزداری در زمان حکومت سلسله هخامنشیان صورت گرفته است. سرحدات نواحی سیاسی - جغرافیایی بودند که در ماورای قلمرو یکپارچه یک واحد سیاسی قرار داشتند و لزوماً تفکیک‌کننده دولت‌ها نبودند؛ در مقابل خطوط مرزی از نشانه‌های تفکیک دولت‌های جدید است که با خط باریک و نازکی دو دولت را از هم جدا می‌کند. (جغرافیای سیاسی ایران، حافظ‌نیا، ص ۳۰۰) (پاسخ جغرافیا آزاد ۷۹)

۴۸. گزینه ۱)

در سال ۱۸۵۷ میلادی و در دوره ناصرالدین شاه، معاهده پاریس به امضا رسید که به موجب آن، ایران تعهد کرد استقلال افغانستان را به رسمیت بشناسد؛ نیروهایش را از هرات تخلیه کند و هیچ‌گونه ادعایی نسبت به آن نداشته باشد و در صورت بروز اختلاف میان ایران و افغانستان، حکمیت انگلیس را بپذیرد. (جغرافیای سیاسی ایران، حافظ‌نیا، ص ۳۲۰) (پاسخ جغرافیا آزاد ۷۹)